

ELLENZÉK

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
DEÁK FERENCZ-UTCA 35. SZ. EMELETEN.

ALAPITOTTA: BARTHA MIKLÓS.

KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁRT, BOLYAI-UTCA 3., BÁNFFY-HÁZ.

A tűzifáról.

Kolozsvár, jan. 11.

Az élelmiszerek fogyatkozását és ennek következtében a drágulását, még pedig lesújtó drágulását meg lehet érteni, ha tekintetbe vesszük azoknak a millióknak hussal, zsírral, kenyérrel és más mellék ételekkel való ellátását, akik a háboru előtt más módon és más ételnemükből táplálkoztak és maguk elégitették ki szerény igényeiket. De a fának mértéktelen megdrágítása, egyenesen a fakeskedők lelken szárad, mert ezt a kartel és a mesterséges drágítás okozta. Igaz, hogy a kevesebb munkaerő és fuvar itt is hozott létre drágulást, de korántsem emelte száz, sőt százötven százalékkal, amint azt most a fakeskedők tartják. De a mint a hatóság akarta és tudta valamennyire korlátozni az élelmiszer-uzsorát, épp úgy kellett volna korlátozni a tűzifa uzsorát is, amely most korlátlanul dühöng. A szegény ember és a kisebb tisztviselő minden jövedelmét és keresetét csaknem tűzifára költi és csak az isteni gondviselésnek köszönhetjük, hogy a gyöngétél következtében még nem lépett fel a kínos és kétségbeesítő fűszeg.

Igaz, hogy a városi hatóság gondolt arra, hogy a közönségnek a tűzifaszükségletét is valamennyire kielégítse és ezáltal a mértéktelen fuvaruzsórát korlátozza. De ez a gondoskodás egyoldalú és fölületes volt. Mert amikor úgy a közönség, mint a tisztviselőknek tűzifával való ellátását helyezte kilátásba, sőt a tisztviselőknek azt megígérte, ugyanakkor nem vetett számot azzal, hogy a megígért famennyiség beszállításához mekkora számú fuvarerőt kell alkalmazni. Növelte a vállalkozás nehézségét az a körülmény, hogy egyes, a várossal bizonyos kapcsolatban álló intézményeknek is megígérte a tanács a tűzifát és az egyesek mellőzéseivel ezeket sietett a protekciók mellett kielégíteni. Így például a siketnémák és vakok intézete megkapta a 400 köbméter fát, de Y. X. alig kapott, vagy semmit se kapott s így egyéb égető, elkerülhetetlen, talán épen a kenyérre való pénzt kell oda adni a fauszorások szűkös mért fájáért.

Miért? Azért, mert míg egyeseknek, a nagyobb állásuaknak és az intézeteknek mindjárt kezdetben bőségesen fuvarozták a fát, a szegényekre, a kis emberekre csak akkor került a

sor, a mikor állítólag a sáros utak miatt a fuvarozás lehetetlenné vált. Most aztán be kell várni, a míg az ég kegyelméből megjavulnak az utak. Addig pedig mindenkinek meg van engedve, hogy 106 koronával vegyen négy ürméter fát. Mert a kirendelt fuvaros a rossz uton nem szállít fát, csak a ki nem rendelt fuvarosok, a kik úgy látszik mégis hoznak a piacra egy vagy két köbmétert, a melyet aztán 30, illetve 60 koronáért adnak el. Ha pedig valaki zugolódik a hálattalan ár miatt, annak felmutatják a jeles fakeskedő céduláját, a ki ott künn az erdőn egy köbméter fát 22 korona uzsoraért fizetett.

Ez ellen most már tenni alig lehet. Ujabbán a kormánybiztos, Bethlen Ödön gr., a ki valóban egyedül hadakozott, a közönséget minden téren megrohanó uzsora ellen, a legszegényebb osztályon segített valamit, de a fakeskedőkkel szemben most már ő is keveset tehet. Az ő előre látása, energiája és tevékenysége bizonyára itt is jó eredménnyel járt volna, ha kellő időben értesül a hatóság rossz és félintézkedéséről.

Most azonban örüljön a fűszeg addig, míg az idő enyhe, mert azután fújhat, nem a tűzbe, hanem a markába.

A hadiárvák védelme.

„A század gyermekei.”

II.

A hadiárva leányok sorsáról való intézményes gondoskodás szociál-etikai és nemzetgazdasági szempontból elodázhatalan kötelességet ró rájuk.

A nőkérdés nagy problémái épen a háboru következtében megoldandó feladatok elé fogják állítani az államot és a társadalmat.

Mert nyilvánvaló, hogy a férfiak számának a háboru miatt előálló abnormálisan nagy esőkenése egyidejűleg és hasonló arányban esőkeneti a lehetőségét annak, hogy a nők természetes hivatásuknak köreben, tehát mint családanyák, helyezkedhessenek el a társadalomban.

Főkérdésül emelkedni fog tehát azoknak a nőknek száma, akik tudományos és más kegyerkereseti pályákon igyekeznek majd megélhetésüket biztosítani. Ez a törekvésük elérhetőleg a multhez viszonyítva eredményesebb is lesz.

Attól azonban joggal tarthatunk, hogy a férjhezmenetel lehetőségének rendkívül nagy esőkenése az alsóbb néposztály körében igen károsan fogja érinteni hatását.

Nem kívánhatjuk, hogy abban a nagy társadalmi, gazdasági és ipari zűrzavarban,

amelyet a háboru eredményezett, a szegényebb néposztály és ennek leányai önmaguktól megtalálják a megélhetés útjait.

Itt tehát irányításra lesz szükség. A társadalom és állam együttes munkásságának az lehetne tehát az első és legfőbb célja, hogy a megfogyatkozott férfimunkaerőt, ahol csak a dolog természete megengedi, női munkaerőkkel pótolja s a szegényebb néposztályok leányai számára minél több munkalehetőséget gondoskodjék.

Ezenkívül főleg Otthonot kell létesítenünk olyan leánygyermek számára, akik környezetükben a zűllés biztos veszélyének vannak kitéve.

Az ilyen „Otthon”-okba felveendőek lennének a szegényebb néposztályokhoz tartozó hadiárva-leányok, továbbá a háboru folytán nyomorba jutott családok leánygyermekai, akik helyzetüknél fogva joggal tekinthetők zűllés veszélyének kitétt gyermekeknek. Ezekben az otthonokban 18—20 éves korukig maradniuk az ott elhelyezett leányok. Alapelve lenne az otthonnak, hogy ne kisasszonyokat neveljen, hanem az egész kiképzés és nevelői munka arra irányuljon, hogy az a leány a saját társadalmi körében értékes egyéné váljon, a kötelező elemi iskolai oktatáson kívül meg kellene tanulniok mindent, amire a háztartásban szükség van. Különösen kiemelnem a fehérnemű szabást és varrást, konyha és élelmezéstudományt, különböző produktív házi ipari munkákat, stb. Nagy jelentősége lenne annak is, hogy a növendékek testi és értelmi fejlődésükhöz mérten elsajátítsák a legszükségesebb egészségügyi ismereteket (táplálkozás, tisztálkodás, betegápolás, az első segélynyújtás baleseteknél, csecsemő és gyermekápolás, járványok elleni védekezés stb.)

Ha az ilyen otthonok vezetői igazán hivatásos, nemeslelkű s kellő szakértelemmel bíró nők lesznek, meg fogják találni a helyes módját és idejét annak is, hogy a gondjaikra bízott leánygyermekeket az édesanya gondos szeretetével tájékoztassák egyes élettani jelenségekről is. Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a bűn útjára tévedt fiatalok nagy százaléknál épen ez az irányu tudatlanság játszott nagy szerepet.

Az intézet feladatává kellene tenni a növendékek elhelyezéséről, állásba juttatásáról való gondoskodást is, mert enélkül az intézet fél munkát végezne.

Ha a növendékek kiképzésénél a vezetőség figyelemmel lesz arra, hogy milyen gazdasági, ipari és kereskedelmi, stb. körökben nyilvánul meg különösebb kereslet a női munkaerők után, a kikerülő növendékek elhelyezése nem fog nagyobb gondot okozni.

Az ilyen Otthonból kikerülő növendéket nyugodtan bocsáthatnánk ki az élet küszöbére.

A vallás-erkölcsi alapon építő és a munkás, dolgozó élet megközelítésére irányuló nevelés megérdemli az akaratot és igen nagy ellenálló erőt ad a rosszal szemben.

Az a leány, aki a testi és lelki fejlődés legkritikusabb éveiben, amidőn a lélek minden külső impresszió iránt oly fogékony, megóvatott az eltévelyedéstől s aki-

vel ebben a korban megszerettük a szép, nemes életet, aki anyai szeretettel és a maga idejében felvilágosított a bűnös élet nyomán járó sok és nagy testi-lelki kárról, az ilyen leány erős lélekkel és okosan fogja megállani helyét az életben. S ha netalán valaha emberi gyarlóságból tévedne is, tévedése nem igen lesz oly nagy, hogy az egész társadalom kárára legyen és hogy abból, a jó utra visszatérni ne tudjon.

A magyar asszonyok és leányok hazafiságuknak, nemes emberszeretetüknek oly sok és gyönyörű jelét adták a háború ideje alatt, hogy a hadiárva érdekében is a legnagyobb bizalommal és reménységgel fordulunk ahhoz a sok önfeláldozó, fáradsást nem ismerő szívhöz.

Ebben a szomorú időben ez a gondolat legyen ami lelkünknek öltető napja s igaz, benső öröme, hogy mentük meg azt a sok-sok ártatlan gyermeket, aki hiába várja vissza édes atyját...

A szeretet találékony, a szeretet nem ismer akadályt, nem ismer lehetetlent.

Ha igaz, nagy szeretet él lelkünkben, mindnyájan megérezzük, hogy hol, mikor és hogyan segítsünk.

Egy lelkes magyar asszony, Vay Gáborné grófné mondotta nemrég, hogy „a század legnagyobb kegyetlensége az lenne, ha a hadiárva között maradna akáresak egy is, aki atyja diesőségéért nyomerogna, vagy elpusztulna.” Mi bízunk benne, hogy mindenki, aki itthon maradt, mindent meg fognak tenni a hadi árvaért, akiknek atyja a hazáért és ami védelmünkért életét áldozta. Hadd hallják meg a messze idegenben küzdő hős véreink, hogy amíg ők a hazáért küzdenek, addig mi itthonmaradtak az ő gyermekeiket, a magyar hazának legdrágább kincseit, óvjuk és értük minden áldozatot meghozunk.

Az Erdélyi Pártfogó-Egyesület a hadiárva leányok kolozsvári Otthonának megalakíthatása érdekében most küldte szét a taggyűjtő íveket.

Nem kíván senkitől sokat, csak filléreket. Évente 2 vagy 1 korona tagsági díjat.

Tárca.

A hárompróbás gazdász.

II.

Írta: Péterfy Tamás.

A gazdászgóbé a második tanévi szünet végén, az öreg góbén, az édesapján próbálta ki gazdasági számtani tudását, hátha végre valaki hozzászól. Az öreg, ravasz góbé (már mint az édesapja) állotta rendesen, hallgatta türelmesen, de már a végén véleményt nyilvánított, mert a Pista azt mondá:

— Tudja kend, édesapám, a számító gazda az üzemtervét úgy állítja össze, hogy az a legjövedelmezőbb legyen. A gabonaféléknél is kiszámítja az előállítási költséget, ráüti a tőkekamat és a polgári nyereség összegét, aztán úgy szabja meg az eladandó gabonakészlet árát métermázsánként...

— Megszabja a gazda a fészkes, fekete, fityegős, ropogós, recsegős istennylát, vagy mit mondok! — zugott közbe az öreg góbé — te talán hírét sem hallottad a papirosbuzás Zselénski grófnak! vagy talán meg is halt már, hogy teljesült a kívánsága?!

A gazdasági kultura fiatal apostola csak pislogott, de az öreg góbé tovább folytatta:

Reméljük, hisszük, hogy Kolozsvár asszonyai és leányai közül senki

sem fog hiányozni a hadiárva leányok Otthonának pártfogó tagjai közül.

A háború hirei.

A tegnapi napon a törökök óriási győzelmével az ententeval szemben foglalta le az egész világ öröklődését. Az angolok kénytelenek voltak a győztes török fegyverek elől Gallipoliból menekülni, a hol több mint három-ezer halottat s sok muniót hagytak hátra.

Az angolok e csúfos kudarcáról a táviratok így szólnak:

Gallipoli

végleges megtisztítása.

Konstantinápoly, jan. 10

Az angolok éjjel heves harc után, amelyben nagy veszteségeket szenvedtek, teljesen kiűrtették Sedil-Bahrt. Egyetlen ember sem maradt ott. (B. T.)

Konstantinápoly, jan. 10.

Dardanellai levelezőnk közli, hogy csapataink az ellenséget Sedil-Bahrtól teljesen elűzték. Gallipoli félsziget ez idő szerint az ellenségtől teljesen meg van tisztítva. (B. T.)

Konstantinápoly, jan. 10

A Sedil-Bahr kiűritéséről szóló hír e pillanatban vált ismeretessé és óriási lelkesedést keltett. A város öröm-

mámorban uszik. A házakat gazdagon fellobogózták. (B. T.)

Konstantinápoly, jan. 10

A Milli-ügynökség jelenti: Csapatainknak Sedil-Bahrban elért legutóbbi sikere folytán az egész várost fellobogózták. Mindenütt a közörműnek megnyilvánulásai láthatók. Valamennyi mecsetben és más templomokban hálaadó istentiszteleteket tartanak. Este a várost kivilágítják. (B. T.)

Höfer

jelentése szerint az orosz és olasz harctéren nem voltak nagyobb harcok. Midkét hadszíntéren csak ágyúharcok voltak.

Montenegróban újra tovább haladtunk, dacára, hogy óriási nagy a hó, ami az előrenyomulást erősen akadályozza.

A német hadvezetőség jelentése szerint, sem a keleti, sem a balkáni harctéren nincs újság.

Hol dől el a háború?

Budapest, jan. 10.

Londonból jelentik:

A „Daily Chronicle” newyorki Outlook levelezőjének Szaszanov orosz külügyminiszterrel való beszélgetését

— Nem tudsz te semmit! Tisztelem az akadémiát. A gazda hiába számít üzemtervet, meg költséget, meg polgári hasznót, mert a gabona árát nem a gazda szabja meg, hanem a tőzsdén a ring, meg a papirosbuzá, meg a börzések. De aztán többet ne halljak gazdától csinált gabona-árszabásról, mintha kótyagos volna! Tisztelem az akadémiátokat!...

A szentmiklósi esperes, amikor Pista elpanaszolta az apostolkodás keserveit, azt mondotta, hogy kövesse a Jézus példáját: „először cselekedni, aztán azt megmagyarázni!” A kézzelfogató példák, még a góbék közt is hatásosabbak. Tanulmányozd a maroshévi melegforrást, Borszék Soma, a „nagy székely” iratai nyomán, aztán cselekedj, hogy a nép megértse szavaidat.

Pistának a gazdasági akadémia harmadik és utolsó éve igen nehéz feladatokat hozott. Hanem szorgalma és kitartása oszlatatos vala. Itt volt a harmadik próba ideje. Közben egyik nagynénje szép összeget és házat hagyott rá Maroshévizen, ami megmutatta az utat a gyergyói nép boldogítására. Először is áttért a gazdasági ipar tanulmányozására. A székelynek ipar kell, ezen a téren jövedelme van. Borszék bácsi is ezt hirdette holta napjáig, csak annyiban tévedett — Pista szerint — hogy nem a gazdasági iparon kezdte.

A hévízi kenderáztató valami pompás vállalatnak mutatkozott. Megírta erről a tanulmányát és az akadémiában is vitte el az első díjat. Közben intézkedett, hogy a terv megvalósuljon. Az örökséget beruhá-

zásokra fordította. A próbák pompásan bevaltak. A hévízi melegforrás vizében a legvastagabb körű kender is kiázott három nap alatt teljesen, szépen, míg a hidegáztatóban 14—16 napig kecmeregtek az iszapban. Pistának a gazdasági akadémia végzése után egy szép vállalat gazdag világa kínálkozott. Csak még most lesz ő igazi apostol. Kezében az áztatott len és kender selyem szálaival, amelyhez hasonló fényes-fehér szálat a belgiumi Lys-folyó sem adott ki a vizéből seha.

A próbaév bevált. Szakembert a kereszturi kenderbevalótól csalt el. Pénz volt az örökségből. A gyergyói len és kender világhíre már fonal alakjában a kezében volt. A vállalat neki lendült és mindazt Pista távolról, Kolozsvárról rendezte, még a jeles gazdasági akadémiai végbizonyítvány előtt. A diplomanyerésről levélben tudatta szüleit, s pedig a hévízi kenderáztatóhoz sietett. A vonaton elgyndolta, hogy mi esed a gyönyörű meglepetés lesz a szentmiklósi esperesnek, amikor a selyemfinom-ságu gyergyói lent és kendert a kezébe adja.

Maroshévizen leszált a vonatról, hogy az áztatótelepet felkeresse, az ő gyakorlati emberét üdvözlje, de felelőn megtudta, hogy a telep leégett az éjjel...

A Keresztúrról hozott szakemberét félesztendőre kifizette és szomorúan utazott haza szüleihez, a kiknek még tudomásuk sem volt arról a gazdasági vállalkozásáról. A vonaton úgy határozott góbé-szévé, hogy ha már nincs kenderáztató-

idézi. Szaszanov kijelentette, hogy a Balkán-kérdés mellékes dolog. A háborút Belgiumban és Lengyelországban fogják eldönteni.

Montenegró nem tud élelemhez jutni.

Budapest, jan. 10.

Luganóból jelentik:

A pétervári sajtó jelenti Athénből: Az osztrák-magyar tengeraltjárók tevékenysége az Adria déli részében és a montenegrói partokon a lehető legnagyobb veszélyt jelenti Montenegró számára. A San Giovanni di Meduában való élelmiszerszállítást egészen be kellett szüntetni, mivel az ellenség buvárhajói valóságos blekád alá helyezték ezt a kikötőt. Az utolsó nyolc nap alatt a montenegrói vízeken hat tengeri járművet süllyesztettek el az osztrák és magyar tengeraltjárók, ezek között voltak vitorlások és modernebb gőzösök. Az elsüllyesztett hajók össztartalma több mint kilencszáz tonna. Montenegrónak élelmiszerral való ellátása épp ezért borzasztó nehézségekbe ütközik.

A szenegáliak megfagynak Szalonikiben.

Bécs, január 10.

Mint a Südslavische Korrespondenz Athénből jelenti, görög lapok szaloniki híradása szerint Sarraill tábornok kénytelen a fekete segítőcsapatok egy részét Szalonikiból elszállíttatni, mert a rendkívül nagy hideget nem bírják ki. Mint a „Hespera” jelenti, különösen a szenegáliak kö-

telep, legalább ábrándozik róla. Ugy adja el a dolgot, mintha most akarná létesíteni. Ez eképpen is cselekedett.

Szülei a jales oklevélnek igen megörültek. Hanem a hévizi kenderáztató tervének szép szavakban elmondás után a Pista édesapja elővette a jobbik esztét, mert itt már pénzről is volt szó, nemcsak apostoli működésről.

— Tudod, Pista fiam, ezzel már elkéstél, mert Mihály bátyádnak, vagyis unokabátyádnak van már bővízen kenderáztató tava. Az igaz, hogy hideg téviben. Az is bizonyos, hogy 14—16 napig ázik benne a kender, de az a legbizonyosabb, hogy Mihály bátyád, a milyen embernek én ismerem, a te híros kendergyáradat felgyújtása — csupa irigységből.

— Nem én, édesapám!

— Vedd el inkább a Mihály bátyád leányát. Kapsz vele hatvan ezer koronát készpénzben, kétszerannyit örökségben, — aztán boldog lehetsz, fiam.

— Nem én, édesapám! — tört ki a gőbgazdászpostaltól a keserűség — csak nem veszem el egy gyujtogató leányát. . .

Visszament Kolozsvárra a háromprébás gazdász, ahol még az után is több muskátli virít, mint egész Csikországból az ablakokban. Hivatalos ember lett. Megházasodott ház nélkül, de megírta a szentmiklósi esaperesnek, hogy még a háromprébás gazdászgőbszának is bajos dolog prélátáskodni a házában, „a hol annyi gyönyörűség van és a tövis szentnővény. . .

zött fordul elő sok haláleset. Sarraill tábornok intézkedett, hogy ezeket a katonákat Mitilünébe szállítsák.

Esszad basa haditerve.

Budapest, jan. 10.

Bukaresti lapok közlik római szikratávirat alapján: Esszad basa két napig tartózkodott Szalonikiben. — Hosszu tanácskozásokat folytatott az entente-csapatok szaloniki vezérkarával haditervének megállapítása végett. (M. T.)

Uj offenziva az Isonzónál.

Budapest, jan. 10.

Rómából jelentik: A külügyminiszter a legutóbb adott szabadságolásokat visszavonta, — mert az Isonzó-front ellen hirdetett új offenzívánál minden emberre szükség van. (G. M.)

A törökök elfoglalták Sed-il-Bahr.

Törökországban már nincs ellenség.

Konstantinápoly, január 10.

A történelmi eseményt, Gallipoli utolsó szegletének az angolok által történt kiürítését, a hivatalos lap külön kiadásban közölte a közönséggel. B. T.

A magyar iparművészet dicsősége érmek és pecsétnyomókon.

Az orsz. levéltár és az orsz. iparművészeti intézetek figyelmébe.

Kolozsvár, 1916 jan. 11.

Előttöm fekszik egy magyar ezüst koronás, meg egy osztrák. Mindkettőnek egyik lapján Ő Felsége arcképe van, nagy művészettel kimetszve. Az apostoli magyar király fejét babér koszorúzza. A kép alatt K. B. betűk vannak. Az osztrák császár képe alatt St. Schwarz név olvasható.

A K. B. aláírás egy fogalom. Hirdeti a magyar állam iparművészetének sok százados diadalát, a magyar metsző iparnak hálá istennek ma is fenn ragyogó s a külföldi iparművészettel mindíg lépést tartó, sőt néha túlszárnyaló sikereit.

Az osztrák St. (Stefán) Schwarz aláírás egyszerű reklamja a metezőnek.

Sok millió ember kezén fordul meg naponta a két állam milliárd darabokra menő ezüst pénze. S alig vet ügyet valaki az irányra.

Ő Felsége, a magyar király képe alatt a K. B. betűknek nagy jelentősége van, rájuk magyarokra nézve. Négy száz esztendőre visszanyúló dicsőségét, diadalát s állandó sikereit jelenti ez, a körmozbányai m. k. bányahivatal éremvessési művészetének.

Körmozbányán vésik izlással és művészettel, Körmozbányán verik azokat a vitézségi érdemrendeket is, amik hős katonáink mellét ékesítik, azokat az érempénzeket is, mikkel a közéletben adunk és veszünk. Körmozbányán vésik a legművészibb kivitelű pecsétnyomókat. Itt készülnek 400 év óta azok a családi emlékes pecsétygyűrűk,

mik emlékei a hazaszeretetnek, a halál megvető hősiességnek, a régi magyar nemességnek.

Az emlékeknek egész özöne tárult fel lelki szemeim előtt, mikor Körmozbánya pecsétnyomói vassz képeit műgonddal sorakoztatva, keretbe, lejtromozva együtt láttam. Ennek fogalmát jelzi a K. B. betű.

Ez már valóban nem hasonlít St. Schwarz modern reklámjához. Ez a régi magyar ipar művészet örök dicsőségének tanulságosan magyarázó emléke. A mint az ember ez album köteteket lapozza, megtekeli a magyar sziv örömmel, büszkeséggel, gyönyörűséggel. Mert ez mind magyar munka s minden metszete, mintha remekbe készült volna, olyan tökéletes. Ha ezeket a gondosan szerkesztett album-köteteket lapozgatjuk, lelkünk felháborodik külső ellenségeink merészségén, kik a magyar ipar multját, jelenét s annak sikereit letagadják, hogy annak jövőjét a maguk hasznára tönkre tehesék.

Nagy Lajos király által Prága város számára Kolozsvári mesterekkel készítettett s Prágában a Szent Vid templom mellett ma is látható Szent György lovag művészi szobrát is eltulajdonították (amíg tehettek) osztrák szomszédaink. Ország-világ előtt kürtölték, hogy e remekmű *Autriahe* (osztrák) művész munkája. Ma már a Szent György szobor másolatai a budapesti halászbástyán is, a kolozsvári Szent Györgytéren is hirdetik, régi művészetünk nemcsak hirdetik, de követelik, hogy fejlett iparművészetében ne bántsd a magyart!

Négy kötetre s egy kis külön gyűjteményre való csoportban vannak összefoglalva azok a vasszlenyomatok, mik Körmozbánya művészetét századról-századra megörökítik. Minden albumban keretezett 83 lap van 33-70 pecsétnyomó lenyomattal és a bélyeg szövege magyarázatával. Látható e gyűjteményben az uralkodók pecsétnyomója mellett az 1660-beli magyar eszmadia céhé, vagy az 1583-ból a horvát eklézsiáé. A régi magyar nemesség emlékes pecsétygyűrű lenyomatai, nagy értékűek. A lengyel királyság pecsétnyomói, a Mária Terézia nagy pecsétnyomóival, Milán királyával, Petár királyával, a bolgár p. ü. miniszterével szépen megfér.

A timár, pintér, cipész, aranyműves, késes, puska- és kőműves, takács, pék, asztalos céheknek 1600-tól 1858-ig egész pecsétnyomó sorozata van. A magyar tudományos társulatok, kulturális egyletek, magyar, szerb, bolgár püspökségek, magyarországi, bécsi és ausztriai hivatalok pecsét lenyomatai mutatják a mindenfelől érkezett megrendeléseket. Az erdélyi szászvárosok pecsétnyomói mellett ott van a Kolozsvár város házipénztáré, a Vécsey kolozsvári malomiparáé is. A posták, törvényesékek, bányahivatalok gazdag gyűjteménye szerepelnek.

Egy világos gondolkodásu, magas műveltségű, hangyaszorgalmu és minden ízében magyar érzésű férfiú, már néhai Fodor Attila m. kir. bányatanácsos, a körmozbányai m. kir. bányahivatal egykori főnöke állította össze ezeket az iparművészet-történelmi szempontból megbecsülhetetlen értékű emlékeket, mik jelenleg a tanácsos özvegye tulajdonát képezik.

A kollektív összeállítás feltűnteti, hogy éveken át sok munkát, nagy gondot fordított rá. Értékesebb, régebbi pecsétlenyomatokat, külföldről levelezés útján szerzett be.

Alkalomszerűnek tartom, hogy a körmozbányai m. kir. bányahivatal eme sok száz éves sikereire rámutassak most, midőn hős katonáink számára készíti az érdemrendek nagy mennyiségét. A magyar hős fiúk szíve nagyot dobban, ha olvassák, hogy a magyar ipar mily sok százados dicsősége fűződik koszeruba még ama műhely multja fölé is, hol az ő legmagasabb helyről

kapott kitüntetését jelképező érdemrendet készítették . . .

*

Az ember halandó. E lenyomatgyűjtemény könnyen ellenségeink kezébe kerülhet s megsemmisülhet. Pedig ez igazán nemzeti kincs. Kár lenne porba ejteni. Potom ellenértékért megmenthető. Felhívom erre az illetékes tényezők hazafias érdeklődését.

Felsőbányai.

Egy s más.

Clemenceau lapjában a „L'Homme Enchaîné”-ben újságtalan támadja a köztársaság elnökét, közben sürűn szítja Poincaré a szatira kiskaliberű lövedékét, a melyekkel a francia államfőt nevetségessé teszi. Clemenceau ismeri franciáit és jól tudja, hogy Franciaországban a nevetségesség öl. Clemenceau lapjában az alább következő megjegyzéseket találjuk Poincaréről aki hadi viseletben: vértől és sisakkal fényképeztette le magát:

„Nem tudom, hogy vitalkostak-e a minisztertanácsban a sisak kérdéséről, melylyel Poincaré háborús arcképein ékesíti magát. Gyermekkoromban tollhokrétával díszített fejű, apró négy lábúkat láttam ugrádozni kintornákon. Egy souért megszerezhettem magamnak ezt az élvezetet. Az egyetlen, amia sajnálkozom, ebben a pillanatban az, hogy az elnök sisakját nem találhatjuk annak az őrszemnek fején, akit a veszélyes fronton a golyóitól nem véd egyéb, mint esábjának ernyője. S ez a parancsnokok reklamálása ellenére is változatlanul így marad.”

Arra előző lapunkon olvashattuk, hogy Poincaré sisakban is jár, még a katonáknak a szükséges fejvédő is — hiányzik.

*

Budapestről azt a szomorú hírt jelentik, hogy a parafinhiány folytán a közel jövőben újabb drágulás fog a gyertya árán is bekövetkezni. A helyzet ugyanis az, hogy a budapesti gyertyaáraknak a hadvezetőség még az ősszel hatszáz vaggon parafint adott és ennek a feldolgozása van folyamatban. Természetes, hogy a hatszáz vagonnak már a végére járnak és a szükséglet legfeljebb februárig van fedezve. A nagy kereslet következtében azután a gyertya folyton drágult, úgy, hogy amíg békeidőben 90—95 korona volt kilogrammonként a gyertya ára, most 240 koronát is elkérnek érte.

*

A General-Anzeiger jelenti: A középonti hatalmak által megszállott terület 470.000 négyzetkilométerre növekedett, kerek 35 millió lakossággal. Ez pár hete volt. Azóta jódarab szerb a montenegrói föld csatlakozott ehhez a kényszerített világhoz.

Előfizetőinkhöz!

A lap pontos küldése miatt arra kérjük azon t. előfizetőinket, a kik az előfizetési díjjal

hátrálékban vannak,

hogy előfizetéseik megújításáról szíveskedjenek sürgősen intézkedni.

Előfizetési feltételeink dacára, hogy csak a papiros maga ma kétszer annyiba kerül, mint eddig:

Egy évre 32 korona.

Félévre 16 korona.

Negyedévre 8 korona.

Egy hónapra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Elő lehet fizetni bármely naptól kezdve.

Mindenféle.

— A kenyérjegyrendszer életbeléptetése. A városi tanács a kenyérjegyek életbeléptetésére vonatkozólag legközelebb tájékoztató hirdalményt fog kibocsátani. E szerint a kenyérjegyrendszer tekinthető okok folytán előállott késés következtében a maga szigorában csak január 20-án fog életbelépni. Ettől az időtől kezdve kávéházakban, éttermekben és vendéglőkben csak kenyérjegyek ellenében lehet kenyérhez jutni. A háztartásokra vonatkozólag a rendszer más részben 13-án lép életbe, mert onnan a lízítületek csak a redukált mennyiséget szolgáltatják ki.

— A városi közigazgatási-bizottság ülése. Kolozsvár város közigazgatási-bizottsága tegnap délután a városi tanácsban ülést tartott. A bizottság elnöke Bethlen Odón gróf főispán-kormánybiztos elnöklött. Az ülésen Seheitz Vilmos városi főorvos a város közegészségügyi állapotáról számolt el. E szerint 80 születéssel szemben a halálozások száma 124 volt. A fertőző betegségek közt egy hólyagos himlő és öt nyakszirtmegeredés is előfordult. Papp Antal dr. pénzügyigazgató jelentése szerint az adófizetés emelkedett. Egyenesadóban például 53758 koronával több folyt be, mint a múlt év december havában.

— Kolozsváron nincs petroleum. A kartelek garázdálkodásának egyik szomorú következménye, hogy Kolozsváron ma nincs petroleum. Anyira nincs, hogy még a katonaság sem tud hozzájutni s e miatt több kolozsvári kereskedőt a katonai parancsnokságnál fel is jelentettek. Katonáink viszont a rendőrség segítségével akartak petroleumhoz hozzájutni. Tegnap egy esendőrfelügyelő járta végig az indexre vett kereskedőket, de sehol, még egy liternyit sem talált. A petroleum Kolozsváron elfogyott, az újabb szállítmány pedig a petroleumkártya jóakarata folytán még eddig Kolozsvárra nem érkezett.

— Bodor Aladárné halála. Szeles körben részvétet keltett Kolozsváron a köztisztviselőben álló urinő Bodor Aladárné tragikus esete, aki pár nappal ezelőtt a karácsonyfa gyertyáinak lángjától súlyos égési sebeket szenvedett. A szerencsétlenül járt uriaszonyt a Karolina-kórházban, ahova azonnal be szállították, a leg gondosabb orvosi ápolásban részesítették, de ez már nem segíthetett rajta, mert tegnap este fél 10 órakor megváltotta szenvedéseitől a

halál. Temetése a Karolina-kórház halottas kápolnájából holnap délután lesz.

— A cs. és kir. **Ártalékhórház Ápolónőinek és ápolóinak kitüntetésé.** Ferencz Salvator főherceg, ő császári és királyi felsége, mint az osztrák-magyar monarchia Vöröskereszt-Egyleteinek védnök helyettese, ő császári és apostoli királyi felségétől legkegyelmesebben átruházta hatáskörében 1915. évi szeptember hó 27-én kelt magas elhatározásával a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeik elismerésül adományozta a Vöröskereszt hadiáldítményes ezüst díszérmét díjmentesen: Bárány Huzár Pálné, báró Petrichevich Horváth Antónia, dr. Futó Mihályné, Hidegh Istvánné, Weiner Károlyné, Kovács Dezsőné, Mátray Ilona, örv. báró Rothenthal Henrikné, Snjarios Lukácsné, dr. Gáman Józsefné, örv. dr. Marschalkó Tamásné, örv. dr. Siró Zsigmondné, Szabó Józsefné, dr. Makara Lajosné, örv. Arkossy Lajosné, dr. Rosenberger Mórinné, Veress Mihályné, Hamza Ella, Hamza Szerén, Busch Irén, Busch Jenny, Török Olga, Székely Irén; a Vöröskereszt hadiáldítményes bronz-díszérmét díjmentesen: Hirdemana, Marana, Sifharda, Salta, Auxibis, Pelingott és Euphrasina irgalmasrendi ápoló nővéreknek, Kleis Ottó tizedesnek, Vanasa Demeter, Flonta Mihály, Kristea Juon, Kulcsár Ferenc, Papp Sándor József, Ludwig János, Kiss Juon, Lehenye Vazul, Veress Péter, Balis István, Ursutz Demeter, Konyevallik János, Czuják József egészségügyi katonáknak.

— **Követendő példa.** Az Unitárius Kálvária írja: Várfalván báró Jósika Gáborné ömlesztése a háborúban elesett várfalvi katonák nevét az unitárius templom oldalán díszes emléktáblával fogja megörökíteni. Szép emlék lesz, de óhajtanók, hogy arra a táblára ne kellene már több név följegyezni.

— **Mesebeli idők.** A mostani drága világban mesebe való dolognak fogják tartani az emberek az alábbi étlapot, mely 1858-ból való:

	krajcár
Leves	3
Béafiteak, burgonyával	20
Cottelat, citrommal	18
Rostélyos burgonyával	18
Tészta (omlet)	15
Angolna	18
Szárnys	12
Borjusült	16
Csérésznysbefőtt	6
Barackbefőtt	6
Ugorka-saláta	6
Savanyu ugorka	2

Hideg ételek:

Csirke	12
Kacsa	15
Borjusült	16
Sertés	16
Svájei sajt	4
Duxi sajt	2

— **Ki lesz a Pénzügyi Központ vezetője?** Legújabbban Wekerle Sándor, volt miniszterelnök nevét emlegetik. Wekerle azonban, mint barátai mondják, nem fog vállalkozni rá.

— **Dr. Nagy Károly** református egyházkerületi főjegyző, mint Kádavásárhelyről írják, oda érkezett a ref. egyházmegye ügyeinek a megvizsgálására.

— **Az idén nagyobb lesz az osztalék, mint tavaly.** Budapestről írják: Természetes, hogy sok szó esik arról a bankokban, a tőzsdén és a piacon, hogy milyen

Kossuth Lajos-utca 47 szám alatt a földszinti utcai lakás május 1-ére

kiadó.

All négy szobából, két előszoba, fürdőszoba, konyha stb.-ből. Üzlethelyiségnek, hivatalnak, kaszinónak felelő alkalmas nagy helyiségei miatt. Értekezhetni ugyanott.

osztalékot fognak a bankok fizetni. Általános a vélemény, hogy sokkal többet, mint tavaly.

— **Tanárok a harctéren.** A hadbavontult tanárok közül, mint az Országos Tanáregyesületi Közlöny legújabb száma írja, jelenleg 1033 teljesít katonai szolgálatot. Eddig 85 halt hősi halált, 89 kapott kitüntetést, megsebesült 104, fogságban van 85, eltűnt 5, beteg 75, meghalt 5.

Színház.

MŰSOR:

Szerda: A táncosnő. (Ujdonság először. Leszállított helyárakkal. Bérlet 104. szám. D.)

Csütörtök: A táncosnő. (2-odszor. Leszállított helyárakkal. Bérlet 105. sz. A.)

Péntek: Flórka szerelme. (Leszállított helyárakkal. Bérlet 106. szám B.)

Szombat d. u.: Aranyember. (Hatodik ifjúsági előadás, rendkívül olcsó helyárakkal. — Előadó Kovács Dezső igazgató.)

Szombat este: A kisasszony férje. (Ujdonság 5-ödször. Berký Lili vendégszínházával. Leszállított helyárakkal. Bérlet-szűnet XV. szám C.)

Vasárnap d. u.: Üdvöske. (Berký Lili vendégszínházával. Tavalyi félhelyárakkal.)

Vasárnap este: Vig özvegy. (Uj betanulással, új szereposztással. Berký Lili vendégszínházával. Tavalyi rendes helyárakkal. Bérlet 107. szám C.)

Beültetett darab. Bécsből jelentik: cenzura a Carl-Theater legközelebbi ujdonságát, Fall Leónek Schöntan „Mária Terézia” című darabja után „Die Kaiserin” címmel irt operettjét beültetett. A darabnak ugyanaz a témája, mint a Granichsfeld-féle „Auf Befehl der Herzogin” című operettnek, melyet Budapesten „A császárné” címen játszanak.

A táncosnő. Igen nagy a közönség érdeklődése a színház hétfői estélyi premijére iránt. Lengyel Menyhért új darabja, a „Táncosnő” fog színpadra kerülni. A „Taifun” szerzőjének ez az új darabja Budapesten a Vig-színházban éri el sikert aratott s bizonyos, hogy a kolozsvári közönség tetszését a legnagyobb mértékben ki fogja váltani.

A kisasszony férje. Négy színi ház kitörő, hangos tetszése pecsételte meg a „Kisasszony férje” kolozsvári páratlan sikerét. Szombaton este ötödször fogják előadni a nagyszerű új darabot. Nelli szerepében Berký Lilivel. A szombati előadást bérletszűnetben tartják meg s miután a bérlek elővételi joga már lejárt, az összes páholyok a nem bérlek közönség rendelkezésére állanak.

Flórka szerelme. Pénteken este Moldován Gergely kitűnő népszínműve kerül színpadra, Flórka szerelme.

Üdvöske és Vig özvegy. Vasárnap úgy este, mint délután a tavalyi helyárak érvényesek, úgy a délutáni, mint az esti előadás keretében fellép vendégként Berký Lili. Délután az Üdvöske-t adják, este pedig Vig özvegyet. A jegyeket már most lehet megváltani úgy a délutáni, mint az esti előadásra.

Simon Judit és Amerika leánya. A kolozsvári mozi-közönségnek most nagy napjai következnek. Három napig lesz látható Kiss József balladája a filmen, a „Simon Judit” s aztán két napig a legcsodásabb film-esemény — az „Amerika leánya”. A „Simon Judit” csütörtökön és pénteken a Szinkör-mozgóban, szombaton pedig az Urániában lesz látható. Az „Amerika leánya” pedig szombaton és vasárnap

a Szinkör-mozgóban. A helyárak rendesek lesznek.

Seville gyöngye. Franciska Bertinit csodálhatja szombaton és vasárnap az Egyetem-mozgó közönsége — a „Seville gyöngye” e. film-ujdonságban.

Legújabb.

(Az „Híradók” távirat, telefon-tudósításai és expressz-levelei.)

Vasut megnyitás.

Budapest, jan. 11

Bukarestből jelentik:

A romániai vasutak igazgatósága ma publikálta, hogy kizárólag terményszállításokra épített, a palánkai határállomásra vezető keskenyvágányu vasutat a forgalomnak átadta.

Hóvihar Romániában.

Budapest, jan. 11

Bukarestből jelentik:

Már napok óta erősen havazik. Az ország több helyéről nagy hóviharokat jelentenek.

Szinkör-Mozgó.

Előadások

szombatonként

Előadások szombatonként
Műsor: 10.15
Műsor: 10.15
Műsor: 10.15
Műsor: 10.15

Előadások

szombatonként

Előadás	2 felő
Műsor	4 „
Műsor	181 „
Műsor	7 „
Műsor	10 „
Műsor	10 „

Műsor:

Kedden és szerdán

A legtekélyesebb film-szenzáció:

Nocturno.

Főszereplő: OLGA DESMOND,
Továbbá: Rauschle, a viláphírű müncheni
mimikus személye főlépése valamennyi
előadás keretében.

Csütörtökön és Pénteken

Simon Judit.

Kiss József balladája a filmen.

Főszereplők: Acél Ilona, Somlyai Arthur
és Ráki Márton,

Összeomlott offenzíva.

Budapest, jan. 11.

Bukarestből jelentik:

Még a ruszofil lapok is megállapítják, illetve beismerik saját tudósítójuktól kapott értesüléseik alapján, hogy az oroszok által a bukovinai fronton megindított offenzíva Csernovitz elfoglalására, teljesen összeomlott.

Három nap és három éjjel — írja a „Dimineața” — valóságos gránát-jégesőt zúdítottak alá az oroszok és dacára az orosz gépfegyverek tüzelésének, az orosz gyalogság két kilométerrel tovább nem jutott a Rarancea-Maha irányában előre.

Helyárak.

Páholyülés	1 korona.
Földszinti ülés	60 fillér.
Alsóerkély	40 fillér.
Felsőerkély	30 fillér.

Kolozsvár városi elektromos műve

Ganz-féle Villamossági R.-T.üzemvezetősége Kolozsvár,
Széchenyi-tér 14. szám.
(Széky-palota). Telefon 403.Elvállal elektromos vi-
láítási és erőátviteli
berendezéseket. ☸Költségvetéseket és
felvilágosításokat díj-
talanul ad. ☸ ☸ ☸Izzólámpák, ivlámpa
szénpálcák, szerelési
anyagok és kisebb
motorok állandóan
raktáron vannak. ☸

1146

Szegedi szappan,paprika, tarhonya
állandóan kapható

Széchenyi-tér 15. szám.

HIRDETMÉNY.A Szamosvölgyi Vasút aranymezői
mészipar telepén elsőrendű fehér**égetett meszet**állít elő, ami egy építési, valamint mezo-
lési célokra a legmeglehetőbb alkalmas.Az aranymezői mész hidra-
ullikus tulajdonságánál fogva
különösen építési célokra
kiválóan alkalmas.Megrendelések közvetlen a „Szamos-
völgyi Vasút Igazgatóságához, Décs”-re
intőzendők. Melyek e tárgyban tuda-
kozódásra a legszívesebben válaszolunk.
Szamosvölgyi Vasút Décs.
1149.**Szeplős**csunya lányok, májfoltos, kiüté-
ses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHÍRŰ Földes-féle

MARGIT
CRÉME és
SZAPPANA Margit-crème rögtön szünteti a szeplőt,
májfoltot, bőrkétségeket, atkát (mitesser)
s mindenféle bőrbajt.A Margit-crémétől az arcból üde, ró-
zsaszínű, a ráncok a redők eltűnnek.
A Margit-crémét a világ legcsinosabb
asszonyai, hercegnők, grófnők, báró-
nők, híres művésznők stb. használják
s el vannak ragadtatva annak páratlan
bőrkonerváló és bőrszépítő hatásá-
tól. — 6 K-ás rendeléseket bárhová
bérmentve küld**Földes Kelemen** gyógyszerész **Rad.**Kapható minden gyógyszerárban, droguériában
és illatszerkereskedésben. Margit krém 1-20 K
Margit szappan 90 fillér.**H**irdetéseket felvesz
a lap kiadóhivatala
Telefon 914. hívószám**Uránia Színház****Kedden****A vőlegények iskolája.****Szerdán**

egy napig látható izgalmas film-ujjdonság:

A vér szava.**Csütörtökön****Kelet rejtelmek****Pénteken****Az ajtó mögött.**Főszereplő **Erna Morena.****Szombaton**

Kolozsvárott utoljára látható

Simon Judit.**Vasárnap****Amerika lánya**

(Első kaland)

Előadások kezdete: 5 órakor, fél 7
órákor, 8 órákor és fél 10 órákor. **Vasár-**
és ünnepnapokon: fél 3, 4, fél 6
7, fél 9 és 10 órákor.**Rendes helyárak** (jegyadóval együtt):
Páholy I. kor. Zártszék **60** fillér. I. hely
40 fillér. II. hely **30** fillér.**MATUTSEK JÓZSEF**Főhivja a nagyérdemű közönség figyelmét előnyösen ismert elsőrangú műhelyében a legjobb
anyagból és legújabb divat szerint készült közkedveltségű

1157.

férfi és női CZIPÓRAKTÁRA.Különlegességek
amerikai és francia
fazonu, valamint bármily
beteglábravaló orthopéd
cipő készítményekben.
Vidéki megrendelésekponntosan és gyors
vitelben mérték után, de
legbiztosabban egy hasz-
nált, — a lábra
találó — cipő bekül-
désével eszközöltetnek.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron

PORTLAND-CEMET-GYÁR

Kugler és Társai Brassóban.

Kolozsvár kapható: Csiky Imrénél, Deák Ferenc-utca 39. szám alatt, Segesváry és Társainál, Komárom Lajos-utca 10. szám. Babos és Társainál, Deák Ferenc-utca 35. szám.

4 kiállításon arany éremmel kitüntetve.

Alapított 1875-ben.

PALLÁN H. UTÓDA

Styasny József

Erdélyi Billiárd Gyára

Kolozsvár, David Ferenc

utca 3. sz. Telefon: 772.

Új és használt billiárdok, állandóan nagy választék dákó, golyókban stb. Teljes kávéház, Casino Bankok és műlak-berendezések elvállalom. Billiárd behuzások és dákó javítások egy helyben, mint vidéken pontosan eszközölők.

STYASZNY JÓZSEF.

150

Tottek és férgek ellen

Pedihrol

az egyedül bevált biztos hatású szer. Katonáknek valódiságtetmény. — Ára 1 korona kőbél csomagolásban. — Kapható mindenütt. Főraktár: Török József Budapest Király-u. 12 és Opera-gyógyszertár, Budapest. Andrássy-ut 26. 1475

BERLIN

Nagykávéházban

ma és a következő napokon

Czakó Peti

zenekara hangversenyez

Szíves pártfogást kér

PFERSHY G.

Ujonnán megnyílt

a volt Rácz-féle vendéglő Mátyás király-tér 24 szám alatt

GAMBRINUS ozim alatt

ahol havi abonensek kedvezményes áron a legpontosabb kiszolgálásban részesülnek. 20%-os suli-nyeket is berendeztem. Elsőrendű zenéről is gondoskodtam. Kőbányai Dréher-féle koronator. Kitűnő egri és erdélyi borok, valamint minden este színházi vacsora. Kiváló magyar pezsgőket tartok a nagyon tisztelt vendégeim részére. Ugy boraim, valamint konyhámmal igyekezni fogok a nagyon tisztelt közönség meglegedését kiérdemelni.

Maradok tisztelettel **Steinfeld Ernő** vendéglős

Telefon 10-89.

153. 1-50.

Erdélyi bank és Takarékpénztár részvénytársaság.

Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. (Saját ház.)

Részvénytőke 2.000.000 korona.

A bank elfogad betéteket Rendelkezésre tart a felek takarékpénztár könyvekre, folyószámlára. Értékpapirokat, betétikönyvek, és más értékek őrzését és kezelését (nyitott levél) díjtalanul elvállalja.

saját zárjai alatt tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. Safe deposits.

Nagyobb ládákba csomagolt és a fél per-esőtjével ellátott ezüst- és arany-neműek, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek

1013.

Magyar kir. oszt. sorsjáték főelosztó helye.

Pénztári órák 9-től 12-ig